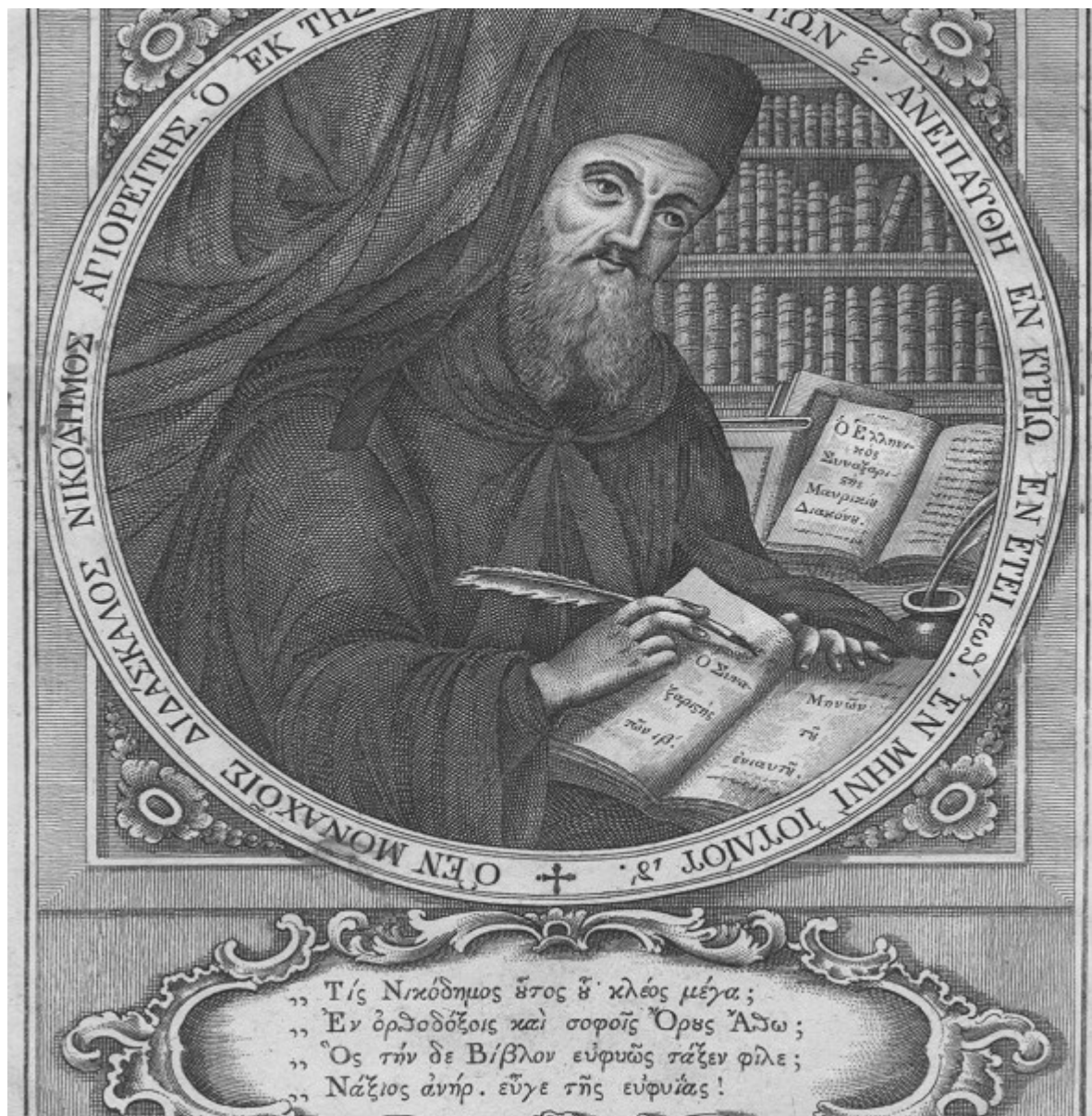

Διανοητικά χαρίσματα και αρετές του αγ. Νικοδήμου Αγιορείτη

/ [Πεμπτουσία](#)

Αντελαμβάνετο ταχέως και απετύπωνε ευκόλως την νέα γνώση (βλ. ανωτέρω, «Τα πρώτα γράμματα»). «...Ό,τι βιβλίον ανέγνωθε κάθε επιστήμης ή λόγον ήκουεν άξιον μαθήσεως τον εσφράγιζεν εις το κρανίον του, δεν επρόφθανεν η γλώσσα να ειπή όσα ο νους εκατέβαζεν, τα ρητά της θείας Γραφής, των Αγίων τας εξηγήσεις τε και νοήματα, τους θείους Κανόνας των αγίων Αποστόλων, Συνόδων τε και Πατέρων, με τας εκδόσεις της τυπογραφίας και με τας σελίδας, τα δε χειρόγραφα το καθένα που το απάντησε. Έπαιρνε το μάθημα, εστέκετο εις ένα μέρος του σχολείου και το εθεωρούσε κατά μόνας, και μετά τούτο ευθύς έλεγε και την εξήγησιν, και, καθώς μας έλεγεν ατός του, υπεράνω της ώρας δεν εγίνετο ο κόπος του...».[22]

Ὅπως ἐπίσης ἀναφέρει ὁ βιογράφος τοῦ μ. Εὐθύμιος, δὲν ἐχρειάζετο νὰ ξενοχτήσῃ γιὰ νὰ μελετήσῃ ὅπως οἱ ὑπόλοιποι συμμαθητές του, τοῦ κοινοβίου τῆς Εὐαγγελικῆς σχολῆς.[23] Θὰ ἀνέμενε κάποιος ὅτι ὁ Νικόλαος θὰ προξενούσε τὸ φθόνο τῶν υπολοίπων συμμαθητῶν του γιὰ τὴν ἐπίδοσή του. Τουναντίον ἦταν πολὺ συμπαθὴς γιὰτί ὁποιαδήποτε βοήθεια του ζητούσαν στα μαθήματα τὴν παρέσχε εὐχαρίστως. Ἐτσι «...Ὅταν ἤρχετο ἡ ἀράδα τοῦ Νικολάου δια νὰ μαγειρεύσῃ, τὰς υπηρεσίας του μαγειρίου τὰς ἐτελείωναν οἱ συμμαθηταὶ του, δια νὰ τον ἔχουν εὐπειθὴ εἰς τὰ ζητήματά τους...».[24]

Οἱ ικανότητές του, τοῦ ἐπέτρεπαν, ἐνῶ ἦταν ἀκόμα μαθητὴς στὴν Εὐαγγελικὴ σχολὴ νὰ παραδίδει μαθήματα σε κάποια ἀρχοντικά.[25] Οἱ ἐπιδόσεις του σὲ τὶς σπουδές, ἡ οὐξυνοία του, καθὼς καὶ ἡ μὀρφωσή του εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα ὁ διδάσκαλός του ἱερόθεος, νὰ τον προορίζει γιὰ διάδοχό του στὴν σχολή[26].

Ἰδιαίτερη μνεῖα πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ τὴν μεγάλη μνήμη τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου.

Γράφει ο βιογράφος του, μοναχός Ονούφριος Ιβηρίτης [27]: «...Εις τοσούτον δε ήλασε μνήμης, ώστε και όλα κεφάλαια απεστομάτιζε της Γραφής, ρητών εδάφια τε και σελίδας και πλείστας μαρτυρίας και γνώμας Πατέρων, ων και τους τόπους των λόγων και τόμων ανεπισφαλώς εκ μνήμης εγίνωσκε...».

Σε ηλικία 32 ετών, το 1781, βρίσκεται στη Σκυροπούλα, υποτακτικός του ιερομονάχου Αρσενίου. Εκεί συγγράφει το «Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιον, ήτοι περί φυλακής των πέντε αισθήσεων»[28], κατά πολλούς το καλλίτερο έργο του, μη έχοντας στο προαναφερθέν ξερονήσι την αναγκαία βιβλιογραφία, χρησιμοποιώντας ενίοτε εκτενέστατα χωρία, ακόμα και της θύραθεν παιδείας από μνήμης. «... Έργον πνευματικό χωρίς Βιβλία. Βιβλίον εκ των πνευματικωτάτων, όπερ εγράφη από μνήμης υπό νεωτάτου την ηλικίαν Μοναχού...».[29] Γράφει ο ίδιος ο Άγιος σε συνοδευτική επιστολή του έργου του προς τον Ιερόθεο [30]:

«...Αλλά που νυν παρ' εμοί βίβλοι; [] Και δη μικράν σχολήν λαβών, από τε της σκάφης και του χειρομύλωνος, κατά την εικόνα των αναμνηρκιζόντων ζώων, πολλούς λογισμούς πρότερον ανελίξας, εις εμαυτόν ως οión τε συστραφείς και πανθ' όσα, όσα δι' αναγνώσεως έφθη εντυπωθέντα, τω, κατ' Αριστοτέλη, αγράφω αβακίω της εμής φαντασίας, και κατά Πρόκλον, σηκοίς τον εμού νοός' ή μάλλον ειπείν το του θείου Δαβίδ' «άπερ εν τη καρδία μου έκρυψα θεία λόγια, όπως αν μη αμάρτω» (Ψαλμ. 118,11) [] Συμβουλευτικώ [] ενεχάραξα ο και αποστέλλω και μικρόν προσφορίδιον αντί πολλών των εις εμέ γεγεννημένων χαρίτων σου...».

Ο Π. Πάσχος, έχει την γνώμη[31] ότι: «...Πολύ σημαντικά είναι και όσα παίρνει από τους κλασικούς ο άγιος Νικόδημος, για να ενισχύσει τις γνώμες του, που είναι πάντα στη γραμμή των αγίων Πατέρων. Και όλ' αυτά, βέβαια, εκ του προχείρου και από μνήμης, δίχως βιβλιογραφία και βιβλιοθήκες. Γι' αυτό και οι κάποιες μικροδιαφορές των παραθεμάτων από τις πηγές τους...». Τα σχόλια αφορούν την επιστολή «Νικοδήμου Αγιορείτου, Προς Θωμάν»,[32] που καταχωρείται στο προαναφερθέν βιβλίο.

Ένα μέγα Σάββατο, σταθείς κάτω από τον πολυέλαιο του Ναού του Πρωτάτου, και υπό τον γενικό θαυμασμό των παρεισταμένων, απήγγειλε και τας δεκαπέντε προφητείας του Εσπερινού από στήθους [33].

Χαρακτηριστικό είναι το επιστημονικό ήθος που επιδεικνύει ο Άγιος. Αναφέρει τις πηγές του, καθώς και την οποιαδήποτε συνεισφορά άλλων προσώπων, στα έργα του υποτιμώντας ή αποσιωπώντας την δική του συνεισφορά! Στο έργο του Νέον Μαρτυρολόγιον, αναφέρει ποίος «εστάθη», ο συγγραφέας για κάθε μάρτυρα, ενώ όπου αυτός αποσιωπάται, όπως αναφέρει στον πρόλογο του βιβλίου ο Π. Β. Πάσχος η γλώσσα και το ύφος μαρτυρούν και βεβαιώνουν ότι είναι ο Άγιος Νικόδημος [34].

[Συνεχίζεται]

[22] Ευθυμίου ιερομονάχου, ε.α. σελ.6,7.

[23] Ευθυμίου ιερομονάχου, ε.α. σελ.8.

[24] Ευθυμίου ιερομονάχου, ε.α. σελ.8.

[25] Ευθυμίου ιερομονάχου, ε.α. σελ.7.

[26] Ευθυμίου ιερομονάχου, ε.α. σελ.7.

[27] Ονούφριου Ιβηρίτου, «Βίος εν συνόψει του μακαρίτου και αιιδίμου διδασκάλου Νικοδήμου Αγιορείτου συγγραφέως της παρούσης Βίβλου συγγραφείς παρά του Οσιολογιωτάτου κυρίου Ονουφρίου Ιβηρίτου», στο βιβλίο Μ. Νικοδήμου Μπιλάλη, ε.α., σελ.31

[28] Το έργο εγράφη κατόπιν παρακλήσεως του επισκόπου Ευρίπου Ιεροθέου, εξαδέλφου του Αγίου. Εξεδόθη αρχικά το 1801 στην Βιέννη.

[29] Μ. Θεοκλήτου Διονυσιάτου, ε.α., σελ.163

[30] Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου, *Συμβουλευτικόν Εγχειρίδιον*, Βιβλιοπωλείον Νεκτάριος Παναγόπουλος, εκδοση 4^η, Αθήνα, 1999, σελ.25. Στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/e/6/9/metadata-22-0000216.tkl>, υπάρχει το εν λόγω βιβλίο, επιστασίας Ανθίμου Γαζή, εκδόσεως 1801.

[31] Π. Β. Πάσχου, *Εν ασκήσει και μαρτυρίω*, εκδόσεις Αρμός, 1996, σελ.25

[32] Πρόκειται για επιστολή που εστάλη κατόπιν προτροπής του Αγίου Αθανασίου του Παρίου, στον άγνωστο του Αγίου Νικοδήμου, Θωμά, όταν ο τελευταίος, στέλνει επιστολή στον πρώην διδάσκαλό του Αθανάσιο, από την Βιέννη όπου σπουδάζει θετικές επιστήμες, κατηγορώντας τον μοναχισμό ως αντίθετο του Χριστιανισμού! Η πρωτότυπος επιστολή βρίσκεται στην I.M. Ξενοφώντος του Άθω, ενώ αντίγραφό της, στον κώδικα 2182 της E.B.E.

[33] Αλεξάνδρου Μωραϊτίδου, *Με του βορηά τα κύματα, Ταξείδια, Περιγραφαί, Εντυπώσεις, Άγιον Όρος, Εν Αθήναις, Βιβλ. Ιωάννου Σιδέρη, 1924, σελ. 44.*

[34] Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου, *Νέον Μαρτυρολόγιον, ε.α., σελ. 6.*